

Večernik

Leto III. (X.), štev. 193

Maribor, torek 27. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Večja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Naša šumska ali lesna industrija

Izredno važna panoga našega narodnega gospodarstva, državnega in zasebnega. Državnega iz enostavnega razloga, ker je 47%, torej skoro polovica celokupne gozdne površine v državi (3.620.000 ha) v rokah države, kar pomeni za državne finance nesporno ogromni aktivum. Saj imamo iz tega razloga celo posebno ministrstvo za šume in rude, ki preko svojih organov uvaja novo organizacijo tehnične šumarske stroke v državi. Trajalo je seveda več let, predno so v centrali dobili pravilne pojme o vseh v raznovrstih prilikah v državi, ki tudi še danes niso spravljene v enotni tir. Tako imamo še danes v Srbiji ogromne šume neizmerjene, brez gospodarskega načrta, v Bosni državne šume sicer izmerjene in razmejičene, toda pod silnimi bremenami neurejenih servitut, na Hrvaškem izvedeno segregacijo in tipične oblike komunalnih šum poleg dobro urejenih zasebnih gozdnih kompleksov že individualno malo kmetjsko gozdno posest po pol do 10 ha. Država je tekom prvih devet let (za deseto leto statistika še ni gotova!), imela iz svojih gozdov dohodkov ogromno svoto 1.189.835.216,50 Din, izdatkov pa 495.188.360,50 Din torej letno povprečno 77 milijonov dinarjev čistega dobička.

Izvoz pridelkov in izdelkov naše šumske industrije pomeni izredno važno postojanko v trgovski bilanci naše države, zlasti tekom zadnjih dveh let, ko je izvoz na možnost za naša žita znatno padla. Iz statističnih podatkov zunanje trgovine lahko mirno zaključujemo, da bo naš izvoz v tej panogi stalno naraščal, ker se neprestano množijo tržišča za les. Dandaj smo izvažali večinoma surovine, zadnji čas pa imamo zaznamovati naraščanje izvoza železniških pragov in drugih izdelkov naše šumske industrije. Izvoz le su in lesnih proizvodov iz Jugoslavije je znašala v prvi polovici 1929 skupno 926,6 milijonov Din napram 791,8 mil. v istem času lani. Dobili smo letos nova tržišča v Braziliji, Kanadi, Holandiji, Belgiji, Alžiru, Maroku. Španski, močno narastel pa je naš izvoz v Zedinjene države, Tunis, Madžarsko itd.

Ti kratki podatki jasno dokazujejo silni pomen naše šumske industrije za naše narodno gospodarstvo. Zato je tem važnejše, da se s strani poklicanih činiteljev stori vse potrebno za odstranitev nesoglasij, ki se pojavljajo v krogih šumarskih industrijalcev. V nedeljo se je vršil v Beogradu kongres Zveze domače šumske industrije, ki obsega krog 2000 malih šumskih industrijalcev iz cele države. Na kongresu so padle težke obtožbe, češ da se favorizira velika šumska industrija, katere je v rokah tujega velekapitala, na škodo domače šumske industrije, da tuji kapitalisti dobivajo les za sečo iz državnih šum ceneje in pod ugodnejšimi pogoji nego domači mali industrijalci itd. Posebna deputacija je bila tudi pri ministru za šume dr. Korošcu ter mu je sporočila sklepe kongresa, ki zahtevajo takojšnjo izvedbo zakona o zaščiti domače lesne

Vse gimnazije v Sloveniji ostanejo

V CELI DRŽAVI SE UKINE 29 SREDNJIH ŠOL.

BEOGRAD, 27. avgusta. Nj. Velik kralj je podpisal zakon o ukinitju nekaterih srednjih šol. Kakor doznavajo Vaš poročevalec, je ukinitih 29 srednjih šol, od tega 11 v prečanskih krajih in 18 v Srbiji. Gimnazije v Petrinji, Novi Gradiski, Križevcih in Ogulinu se pretvorijo v nižje gimnazije. Popol-

noma se ukinejo gimnazije v Hoku, Krapini in Kostajnici. Učiteljske v Sušici bo premeščeno v Novi Sad, Učiteljske v Kastvu se ukine, a v Gospiču se otvori novo. V Sloveniji ne bo sprememb ter ostanejo vse dosedanje srednje šole.

Na tretji etapi

ZRAKOPLOV »GROF ZEPPELIN« JE ODPLUL DAVI IZ LOS ANGELESA PREKO AMERIŠKE CELINE V LAKE HURST.

LOS ANGELES, 27. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je startal danes ob 2. uri pacifičnega časa (9.07 srednjeevropskega) k poletu preko ameriške celine v Lakehurst ob Atlantskem morju. Vreme je zelo ugodno.

LOS ANGELES, 27. avgusta. Ameriški monterji so včeraj takoj po pristanku natančno preiskali vse stroje in ogrodje »Grofa Zeppelina«. Pokazalo se je, da ni utrpel zračni kolos v težkih viharjih, ki jih je prešel nad Tihim morjem, niti najmanjše škode. Po sebnem ogrodit se je izkazalo kot nenavadno odporno.

Oblasti so ukrenile takoj vse priprave za nadaljni polet zrakoplova. V

Fort Worthu v Teksasu so z vso naglico pripravili vse potrebno, ako bi moral morda zrakoplov nasilno pristati.

Občina Los Angeles je priredila posadki in potnikom zrakoplova snoči slavnosten banket, katerega pa se komandant dr. Eckener ni mogel udeležiti, ker je nekoliko bolan. Tik pred prihodom v Ameriko so ga namreč napadli žledolomni krči. Zato je takoj po pristanku v Los Angelesu odšel v hotel in vstal iz postelje šele danes, ko se je zopet vkrca, da nadaljuje z zrakoplovom vožnjo okrog sveta. Tretja etapa vodi iz Los Angelesa v Lakehurst in je od dosedanjih najkrajša.

Nepopustljivi Snowden

HAAG, 27. avgusta. Reparaćijska konferenca je prišla kljub optimističnemu razpoloženju v nov kritičen položaj, ker je angleški zakladni kancelar Snowden odločno in brezpogojno odklonil ponudbe za kompromisno rešitev angleških zahtev. Francija napenja vse sile, da prepreči popoln neuspeh haaških pogajanj. V Parizu tudi še vedno domnevajo, da se bo vendarle še posrečilo najti kompromisno rešitev. Imenoma zastopnikov vseh ostalih držav je včeraj posetil Snowdena japonski delegat Adači, ki je razpravljal z njim o možnosti izhoda iz kritičnega položaja.

Eksplodizija v tuornici

SAARBRUECKEN, 27. avgusta. V veliki tuornici kisika v Gersweilerju je eksplodiral z zgoščenim kisikom napolnjeni kotel. Posledica eksplozije je bila, da se je poslopje porušilo. Izpod razvalin so potegnili doslej 6 mrtvih in večje število težko ranjenih. Škoda je izredno velika in gre v milijone.

industrije, ker se bo le z integralnim izvajanjem tega zakona, ki ga je izdala sedanja vlada, omogočil obstanek in delo nacionalni šumski industriji, država bo pa tudi le na ta način dosegla maksimum dohodkov od svojih šum ter omogočila njim racionalno eksploatacijo. V to svrhu je treba predvsem nujno izdati pravilnik k zakonu ter na drugi strani izvršiti takojšnjo revizijo dolgoročnih šumskih pogodb. Vse to zahtevajo moralni prestiž in pa materialni interesi države, ker ne gre, da bi skupina velikih tujih podjetij s pomočjo države dušila domačo nacionalno šumsko industrijo. Domača podjetja

Nemiri v Palestini

JERUZALEM, 27. avgusta. Dočim je vladal snoči tu mir, pa je prišlo v Jaffi ponovno do težkih izgrediv in spopadov med Arabci in židi, tako da je morala poseči vmes angleška pehota, ki je oddala več salv in potisnila Arabce nazaj. Pri tem so bili 3 židi ubiti in 26 težko ranjenih. Tudi nad Jaffo je proglašeno obsedno stanje.

Napetost med Arabci in židi narašča od ure do ure. Arabci so napadli več židovskih kolonij, jih oplenili in koloniste izgnali. Angleškimi oblastem povzročajo ti dogodki velike skrbi, ker še nimajo na razpolago dovolj vojaštva. Angleži pošiljajo zato z veliko naglico čete v Palestino.

Položaj na Daljnem vzhodu

HARBIN, 27. avgusta. Sovjetske čete so izpraznile tri pozicije ob meji, potem ko so hiše oplenile. Po poročilih iz Tokija so zasedli Rusi mesto Michan, iz katerega se je umaknil kitajski oddelček.

Turnir v Karlovih varih končan

Niemcovič zmagovalac s 15 točkami.

Včeraj je bilo odigrano zadnje kolo turnirja v Karlovih varih. Šlo je predvsem za to, kdo bo zmagovalac na turnirju: Niemcovič ali Spielmann, ki sta imela v predzadnjem kolu enako število točk, namreč 14.

Niemcovič je premagal dr. Tartakowerja, dočim se je Spielmannu v boju z Mattisonom posrečilo doseči samo remis. Prva nagrada (20.000 Kč) je bila zato priznana Niemcoviču, ki je dosegel 15 točk.

Capablanca je porazil Maroczyja in dosegel s tem enako število točk kakor Spielmann, namreč 14 in pol. Capablanca in Spielmann si razdelita zato drugo in tretjo nagrado (14.000 + 10.000 Kč).

Četrto nagrado je prejel poljski prvak Rubinstein. V zadnjem kolu je dosegel remis z dr. Euwejem in s tem 13 in pol točk. Prejel je nagrado v znesku 8.000 Kč.

Peto, šesto in sedmo nagrado (6.000 + 5.000 + 4.000) si razdele dr. Vidmar, dr. Becker in dr. Euwe, ki so dosegli vsak po 12 točk. Dr. Vidmar je v zadnjem kolu remisiral z Grünfeldom, Euwe z Rubinsteinom, dr. Becker pa je porazil Bogoljubova.

Zadnja nagrada, osma, je bila priznana Bogoljubovu, ki je dosegel 11 in pol točk. Dobil je 3.000 Kč nagrade.

Ostale partije so končale sledeče: Canal je porazil Menšikovo, Yates Johnnerja. Remis so končale še partije: dr. Treybal - Thomas, Marshall - Colle in Saemisch - Gilg.

Igralci, ki niso prejeli nobenih nagrad, so dosegli sledeče število točk: Grünfeld 11, Mattison in Canal 10 in pol, Colle 10, Maroczy, dr. Tartakower, Saemisch in Yates 9 in pol, Marshall in Johnner 9, Gilg 8, Thomas 6 in Menšikova 3 točke.

Svetovni šahovski prvak dr. Aljehtin je izjavil, da je Niemcovič pošteno zaslužil prvo nagrado. Danes bo prirejen mojstvom na čast svečan banket.

Težka nesreča na glavnem kolodvoru.

Davi se je pripetila na tiru pred skladiščem glavnega kolodvora težka nesreča. Po nesrečnem slučaju je prišel pod lokomotivo tovornega vlaka 52 letni železničar Vinko Grnjak iz Krčevine. Zgubil je desno roko. Težko ponesrečenega so prepeljali z rešilnim avtom v bolnico.

Napad.

Pri gostilni Pahernik na cesti v Gornjo Sv. Kungoto so trije neznanci napadli 33 letnega uslužbenca splošne bolnice Ant. Tuša ter mu zadali na levi trebušni strani težjo rano z nožem. Orožništvo je takoj obvestilo marib. rešilno postajo, ki je ponesrečenca odpremila v bolnico.

Kaj vse kradelo v Mariboru.

Iz stranišča pri frančiškanski cerkvi je izginilo več pepelnikov za cigaretno odpadke, istotako tudi v stranišču na Glavnem trgu. Po vseh vidikih se je tat polakomnil medenine, ker pepelnikov kot takih sploh ne more spraviti v denar.

Brezobziren kolesar.

Sinoči je neki brezobzirni kolesar pordel na tla 14letnega dijaka Ernesta Goloba, ki je dobil pri padcu težje poškodbe na obeh laktih. Vodja podružnice rešilne postaje v Krčevini Ivan Voller je nudil ponesrečenemu prvo pomoč. Oddal so ga v domačo nego. Za brezobzirnega kolesarjem, ki je vozil po pločniku, že imajo sled.

Nova uredba o prepovedanem lovskem času

Velika škoda, ki jo je povzročila letošnja izredna zima v loviščih, kakor tudi izkušnje, pridobljene v zadnjih letih v lovskokulturnem oziru, so napotile merodajne činitelje, da krenejo na nova pota glede gojenja divjačine in s tem do izpremembe z ozirom na lovopust.

Slovensko lovsko društvo — sekcija Maribor — je skupno s svojimi podružnicami vzela vsó zadevo skrbno v pretres in je na podlagi anket in sej pridobljeni material predložila kompetentni oblasti v obliki predloga, da se dosedanje določbe zakona z dne 28. februarja 1922 glede prepovedanega lovskega časa primerno izpremenijo. Sekcija je v svoji nameri uspela in je izšla dne 23. t. m. v št. 7. »Samouprave«, uradnem listu za ljubljansko in mariborsko oblast, nova uredba, na katero posebno opozarjamo gg. lovske najemnike, lastnike samolastnih lovišč in sploh vse lovce in sicer v njihovem lastnem interesu, saj se prekršitve proti določbam uredbe razmeroma hudo kaznujejo.

Ako primerjamo »Prepovedani lovski čas«, ki je natisnjen na 2. strani »Državne lovske karte« in ki je z novo uredbo razveljavljen, s posameznimi točkami nove uredbe, trčimo na sledeče razlike.

Točke 1., 2. in 3., zadevajoče jelene in damjake, kozoroge in divje koze so ostale neizpremenjene. Točka 4., ki govori o srnjadi, je v toliko izpremenjena, da je do konca 1930 l. dovoljen odstrel srnjakov od 15. junija do 15. oktobra (doslej od 1. junija do 31. decembra), a pričenši z letom 1930. zopet po starem, t. j. od 1. junija do 31. decembra. Srne (samice) so do konca 1930. l. popolnoma zaščitene, na to pa se smejo streljati edinole od 16. oktobra do 31. decembra. Glede mladicev jelenov, srn, in gamzov veljajo stara določila.

Divjo perutnino je naredbodajalec tudi v višji meri zaščitil kakor doslej.

Glede divjega petelina je obveljal nazor, da ga ne kaže streljati pred 16. aprilom; 15 dni življenja mu je bilo podaljšan iz razloga, da mu je možno do tega roka oploditi samice, ki se nahajajo v njegovem okolišu. Morda bo ta določba neprijetno dirnila one najemnike nižje ležečih lovišč, ki so najbrže napačnega mnenja, da se petelin z dvigajoče se temperaturo seli v višje lege. Istih 15 dni življenja je darovala uredba ruševcem, a so seveda divje kokoši in ruševke stalno zaščitene.

Glede odstrela fazanov veljajo stari roki; odstrel fazank je popolnoma zabranjen do konca leta 1930, a je odstrel ostrelna doba ista, kakor pri fazanih-samicah. Rok za odstrel gozdnih jerebov in skalnih jerebic je tudi za en mesec skrajšan in se sme le-ta perutnina streljati edinole od 1. septembra do 31. oktobra; razumljivo je, da so samice zopet popolnoma zaščitene.

Z ozirom na posebno opustošenje, ki ga je povzročila med jerebicami letošnja zima, je zabranjen odstrel te perutnine do konca leta 1930, nato pa je dovoljen odstrel šele od 1. septembra dalje (in ne kakor odslej od 16. avgusta) do 15. novembra. Tudi prepelice uživajo za 15. dni daljši lovopust; njihova lovna doba prične s 16. avgustom in se konča z 31. okt., med tem ko je trajala ta doba po starem zakonu do 15. novembra.

Kljunači, sloke, se spomladi ne smejo streljati; lovna doba traja le od 1. avgusta do 30. novembra. Tudi velike divje race ščiti nova uredba v večji meri kakor stari zakon; lovna doba zanje traja od 1. avgusta samo do 31. januarja in ne do 28. februarja. Isti rok velja tudi za druge divje race, divje gosi, močvirne in povodne ptice.

Visoko umevanje pravega lovstva in ljubezen do lovnih živali je pokazal naredbodajalec z določbo: Gonje z braki, jazbečarji in sličnimi psi so dovoljene le v času od 15. oktobra do vštete 31. decembra. To velja za jelenjad, srnjad, kozoroge in gamze. Ta divjačina se sme streljati edinole s kroglo. Gonja z braki, jazbečarji in sličnimi psi velja tako za posamezne lovce, kakor tudi za skupne love. Osobito določba, tičoč se streljanja s kroglo, je velike važnosti za lovca in kaže humanost napram lovni živali. Premnogokrat je strel z zrnjem žival le težje ranil, tako da je še mogla ubežati in je podlegla šele po dolgotrajnih mukah, ne da bi je mogel lovec najti in se z njo okoristiti; žival je postala navadno plen lisic in psov-potepuhov. Krogla je bolj viteška; ako zadene, žival navadno obleži, ako ne zadene, odnese zdrave pete.

Hvalevredna je vsekakor prepoved lova s psi ali gonjači po ajdi in vinogradih pred trgatvijo, kar pomenja upravičeno zaščito koristi poljedelcev.

Prestopki proti uredbi se kaznujejo z globami od 5 do 300 Din in v težjih primerih, ali v slučaju ponovnega prestopa, do 1000 Din. V slučaju neizterljivosti se kazni izpremeni od 1 do 10, ozir. 14 dni.

Ker je pa le možno, da se v gotovih loviščih razmere take, da dovoljujejo, oz. zahtevajo odstrel kake vrste divjačine tudi v lovopustu, vsebuje uredba določbo: Veliki župan more po zaslišanju Sl. lovskega društva — sekcija Maribor — posameznim lovskim upravičencem izjemno dovoliti, da polove ali odstrelje divjačino tudi v lovopustu, toda le gotovo število posam. vrste in za določen rok.

Isti moderni vidiki lovogojstva so dovedli tudi do slične uredbe v ljubljanski oblasti; ta se precej razlikuje od uredbe za mariborsko oblast in se lovopustni časi v mnogih slučajih nikakor ne krijejo; razlika je morda utemeljena po različnem krajevnem lovnom značaju.

Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje v vse razrede, kakor je bilo že razglašeno in pod istimi pogoji v petek in v soboto, dne 30. in 31. avgusta. Pri vpisovanju bo razglašen tudi dan pričetka šole.

Dr. Fran Marinič,
Maribor, Trubarjeva ul. 11, zopet redno ordinira. 2013

Letošnji pridelek hmelja.

Dasiravno je hmeljska kupčija lansko leto silno razočarala naše hmeljarje, ki v mnogih slučajih niti režijskih stroškov niso mogli kriti, so tudi letos posvetili nasadom vso pažnjo. Te dni se je pričelo obiranje hmelja v Savinjski dolini, na Dravskem polju, v Slovenskih goricah ter v Dravski dolini, in po splošnih rezultatih sodeč, bo letošnji pridelek povsod izredno velik in tudi po kvaliteti prvovrsten. Čene pa še kljub raznim akcijam, ki so bile podvzete s strani hmeljarjev in drugih činiteljev, ne morejo dvigniti na tisto višino, ki je bila običajna prva leta po vojni, ko je bil hmelj ena glavnih pridobitnih gospodarskih panog v onih krajih naše oblasti, kjer ni vina. Vendar izgleda, da so letošnji izgledi za odprodajo hmelja boljši kot so bili lani.

Nov studenček se je pojavil

v Studencih na poti za Dravo, kjer že izvira nebroj studenčkov, ki so dali Studencem svoje ime. Zelo bister je in močen ter prekaša skoro vse svoje tovariše. Ta idilična pot za Dravo je kaj hvaležno polje za mlado »Olepševalno društvo« v Studencih, ki je že uredilo park. Ako uredi še to zdravsko pot v lepo sprehajališče ob Dravi, bo storilo to mlado društvo velik korak naprej. To je dolgoletna želja mnogih.

Letos so lešniki boga to obrodili!

Kjeroli rastejo lešniki, so se letos pokazali, da so izredno radodarni. Ob limbuškem jarku in v okolišu Kamnice zelo lepo kažejo. Ljudska vera o dobri letini lešnikov pa ima zelo značilno konkluzijo: V letu bogate letine lešnikov se bo dosti fantov rodilo...

»Ljudska knjižnica« ob torkih.

Doslej je poslovala »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu le ob četrtek, sobotah in nedeljah. Vsled nenavadnega povečanega obiska, ki je narastel posebno zadnje počitniške tedne, pa je bilo vodstvo primorano otvoriti »Ljudski knjižnici« še en poslovní dan in sicer ob torkih. Od danes naprej se bodo toraj izposojevale knjige v »Ljudski knjižnici« tudi vsak torek od 18.30 do 19.30. Seveda se tudi ob torkih sprejemajo novi člani. Vodstvo opozarja čitatelje na krasne novosti, ki jih je prejela knjižnica zopet ta teden. Ovitki teh novih knjig so nabiti v čakalnici.

Kongres Saveza lekarniških nameščen- cev

se bo vršil letos 14. in 15. septembra v Splitu. Razen ostalih važnih vprašani je na dnevnem redu kongresa tudi načrt zakona o lekarnah, o katerem se je razpravljalo na nedavni seji ministrske konference v Splitu. Kongresu bodo prisostvovali delegati in člani Saveza iz vseh pokrajin naše države, povabljene pa so tudi ostale lekarniške korporacije iz tuzemstva in inozemstva. Delegati si bodo spotoma ogledali tudi higijensko - medicinsko razstavo zagrebškega velesejma.

Letošnja velesejmska prireditev »Ljubljana v jeseni«.

ki bo od 31. avgusta do 9. sept. bo obsegala: 1. Kmetijski sejem. Na ogled in nakup bodo postavljena izbrana buteljčna in odprta vina, najraznovrstnejši mlečni izdelki ter domači med. 2. Vrtnarska razstava. 3. Razstava društva »Zoo« v Ljubljani. 4. Zadržna razstava, prva med nami. 5. Razstava pohištva in stanovanjske opreme. 6. Razstava kmetijskih strojev in orodja. 7. Razstava hišne domače obrti. 8. Higijenska razstava. 9. Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. 10. Zabavišče »Mali prater« z nešteto privlačnimi atrakcijami. 11. Tekmovanje slovenskih harmonikarjev dne 8. septembra. Ta prireditev bo nudila toliko lepega in zanimivega, da bo en obisk gotovo premalo. Zato naj si vsakdo nabavi permanentno legitimacijo za obisk »Ljubljana v jeseni«, ki stane Din 30 in upravičuje na poljuben obisk ter na vožnjo po polovični ceni z železnico, avijoni in parniki. Vstopnina za enkratni vstop na razstavo pa znaša Din 10. Lanskoletno jesensko prireditev je posetilo preko 100.000 ljudi.

»KARO« najboljši čevlji.

Poslednje poskusno streljanje za vse državno strelsko tekmo.

Prihodnjo nedeljo, dne 1. septembra od 15. ure dalje se bo vršilo na vojaškem strelišču v Radvanju poslednje poskusno streljanje za vsedrjavno strelsko tekmo (6. do 13. septembra). Prijatelji strelskega sporta se posebno opozarjajo na to za dnjo prireditve.

Obiralke hmelja se vračajo.

Pred tednom smo poročali o transportu hmeljskih obiralk v Dravsko dolino. Prišlo jih je res mnogo, a izgledi so bili lepši kakor — letina. Zato se že vračajo razne partije hmeljskih obiralk na Dravsko polje domov.

Strela udarila v čredo govede.

Iz Črne pri Prevaljah nam poročajo: Ob priliki neurja zadnjih dni je na planini posestnika Antona Florina udarila v čredo goveje živine, ki se je zatekla pod neko smreko sredi planine, strela. Dočim se je pastir pravočasno sklonil v bližnjo pastirsko kolipo in se mu ni nič zalega storilo, je strela 5 glav živine in enega nad 600 kg težkega bika ubila. Od črede sta preostali samo 1 bik in 1 krava, ki sta zbežala v bližnje gozdove. Posestnik Anton Florin trpi radi te nepričakovane nesreče veliko škodo.

Prvo trgatvev grozdja

v zvezi s prijetno zabavo priredi studentsko Olepševalno društvo v nedeljo 15. septembra v lokalih A. Senica, Studenci. 2054

Uojnim invalidom, vdovam in staršem padlih

Na podlagi invalidskega zakona se morajo vse osebe, ki mislijo, da imajo pravico prejemati invalidnino in denarno podporo tudi izza dne 1. oktobra 1929, prijaviti takoj pisмено pristojnemu invalidskemu sodišču s sledečimi prilogami: Za vojne invalide so bvezne priloge: 1. Prepis invalidskega nadpreglednega lista. 2. Nравstveno spričevalo. 3. Davčno potrdilo. 4. Družinska pola. 5. Potrdilo državljanstva. 6. Zdravniško uradno spričevalo. Radi zdravniškega spričevala se mora vsak posamezni vojni invalid predstaviti državnemu, oblastnemu ali samoupravnemu zdravniku s svojim posedujočim nadpreglednim listom in sodnim sklepom. Opozarja se, da so za deželске invalide sreski zdravniki na glavarstvih, za invalide, bivajoče v mestu Mariboru, pa samoupravni ali mestni zdravniki. Vsi zdravniki uradujejo samo dopoldne.

Vojni invalidi se tudi opozarjajo, da imajo vsi zdravniki za pregled invalidov predpisane formularje ali uverenje, izdano od ministrstva za socialno politiko. Vsi oni invalidi, kateri so že bili pri zdravnikih in so dobili zdravniška spričevala, morajo še enkrat k pregledu, da se jim izstavi potom zdravnikov predpisano uverenje.

Za vojne vdove so potrebne sledeče priloge: 1. Družinska pola. 2. Potrdilo državljanstva. 3. Nравstveno spričevalo, tudi po pokojnem sinu. 4. Davčno potrdilo. 5. Potrdilo, da vdova ni ponovno poročena.

Za starše so potrebne sledeče priloge: 1. Davčno potrdilo. 2. Nравstveno spričevalo, tudi po pokojnem sinu. 3. Potrdilo, da sin ni bil poročen in da ni imel otrok. 4. Potrdilo, da nimajo stariši drugih sorodnikov, ki bi skrbeli za nje. 5. Potrdilo občine o starosti starišev. 6. Zdravniško spričevalo za vse one pod 60 let stare o nesposobnosti. Ker pa mnogi vojni invalidi, vdove in stariši ne znajo pisмено prijaviti sodišču, nekateri so tudi nepismeni, si je krajevni odbor Uduženja vojnih invalidov v Mariboru nabavil potrebne tiskovine za prijave ter bo vse svoje člane sam prijavljal sodišču. Za invalide si je krajevni odbor tudi priiskrbel formularje v svrhu prepisa invalidskega nadpreglednega lista. Vsak posameznik si naj potom svojih občin preiskrbi potrebne dokumente in jih pošlje Uduženju vojnih invalidov v Mariboru, ali pa tudi lahko osebnó predloži v invalidski pisarni med uradnimi urami vsako sredo, soboto in nedeljo od 9.—11. dop. Rotovski trg 1., kjer bo tudi dobil sebná pojasnila. — Vse listine potom uradno radi teh prijav se izdajajo koleka prosto, kar se naj na izdanih dokumentih označi koleka prosta invalidska zadeva.

Mariborski in dnevni drobiž

Med trgovsko in obrtno mladino v Mariboru

Med našo mladino se opazuje v novjšem času novo življenje, ki je zaneslo svoj delokrog preko ozkih mej sportnega udejstvovanja, dasi se naravno tudi negi telesa ni odpovedalo. Poleg društva trgovsko obrtne mladine, ki že več let neumorno dela in lahko s ponosom gleda na serijo lepih akademij in drugih prireditev, se pod okriljem starejših organizacij udejstvuje zlasti obrtna mladina tudi drugod. To je razveseljivo, želimo pa in nujno svetujemo vsem poklicanim činiteljem, naj bi to delo šlo sporedno, ker je zdravo konkurenco samo pozdravljati, ne pa proti kakim drugi organizaciji.

Trgovsko-obrtna mladina, združena v svojem društvu, je s svojim zadnjim družabnim večerom pokazala, da resno stremi za izpolnitvijo. Večer se je izpremenil v pravcati prijateljski sestanek med našimi trgovci, obrtniki in njihovim naraščanjem. Vidi se, da je plodno zrno padlo na rodovitna tla in da članstvo z zanimanjem sledi svojim voditeljem.

Društvo je tudi z vneto začelo gojiti šahovsko igro. O prvih društvenih šahovskih turnirjih je na družabnem večeru lepo poročal tov. Ošlak. Sedaj pripravlja društveni šahovski odsek pod vodstvom agilnega tov. Kocjana s pomočjo šahovskih klubov v Mariboru splošni šahovski turnir za prvenstvo Maribora. Želimo tudi tu delavni mladini čim najljepši uspehi!

Društvo priredi dne 1. septembra svojo jesensko vrtno veselico, ki naj bo revija vseh onih, ki vedo ceniti delo naše mladine, zlasti mladine iz trgovskih in obrtnih krogov. Predvsem smatramo za dolžnost trgovcev in obrtnikov, da na ta dan odložijo vse druge svoje morebitne izlete ali odložitve, pošto ter se polnoštevilno oddolžijo svojemu naraščanju za njegovo vztrajno delo. Tudi ostalo občinstvo naj pokaže, da je naš mladini naklonjeno! Tudi sicer smatramo za potrebno, da se to mladino, ki ne zapravlja svojih mladih dni v brezdelju in alkoholu, ampak stremi za duševno izpolnitvijo, podpira po najboljših močeh!

Tropično deževje in viharji

NASTANEK IN TRAJANJE TROPIČNEGA DEŽEVJA. NAJBOLJ ZNANI VIHARJI. — USODA NAŠEGA VREMENA.

Kakor je nastanek toče še vedno problem, ki zanima znanstvenike ter dokazuje po svojih zanimivih pojavih, da nekdanje enostavne razlage njenega nastanka ne zadovoljujejo več današnjega stanja. Ne zadovoljujejo več današnjega stanja opazovanj in raziskovanj, tako so problem zase tudi znanstveno deževje in različni viharji. Naše nevihte in viharji so običajno samo odcepki neurij in viharjev, ki divjajo krog ekvatorja, zato pa pri znanstvenem raziskovanju njihovi nastanki tudi niso merodajni. Vse vremenske katastrofe so v pokrajinah krog ravnika silovitejšje kakor pri nas, samo toča je v naših pokrajinah grozovitejšja, ker se je v tropičnem ozračju ledena zrna navadno že poprej tako razgrejejo, da se spremeni v vodo preden dospejo do zemlje.

Q tropičnem deževju, ki pada vsako leto redno par mesecev v pokrajinah krog ekvatorja, pripoveduje afriški potovalec Wiesomahin sledeče: Početkom septembra so se pričela velika neurja, ki pa so se šele krog 10. septembra spremenila v strašno deževje. Dočim je bilo prej nebo čisto in jasno, je neverjetno točno vsak dan ob 16. uri pričel padati silen dež. Lilo je kakor iz škafa, da je bilo v trenutku vse pod vodo. To se je ponavljalo par mesecev, potem je pa deževje polagoma zopet popolnoma prenehalo. — Po dolgotrajnih opazovanjih se je dognalo, da obkroži tropični dež vsak dan vso zemljo krog ravnika, zato pa ta dež tudi ne pada povsod istočasno, temveč se pomika naprej in prične v novem kraju šele deževati, ko je za dežjem v drugi pokrajini ravno nehalo. Poleg tega rednega zimskega deževanja pa poznajo kraji ob ravniki tudi nepričakovane izredne nalive. Tako je po spisu nekega očividca dne 13. aprila leta 1899. v Vadi Uriru v Sahari sredi jasne neba je nastal temen oblak, iz katerega se je ulila tako silovita ploha, kakor da bi drla voda iz reke preko jez, in v nekaj trenutkih je bil prostor z enim kilometrom premera potopljen pod vodo, ki je segala odrastlim ljudem do ramen.

Kakor deževja, plohe in nalivi, so zanimivi pa tudi tropični viharji. Najbolj znani so: samum v Sahari, široko v južni Italiji, harmatan na obalah Nove Gvineje in v Senegaliji, leste na Madairi, khamain v Egiptu, tornado v Ameriki ter dalje tajfun, ciklon, orkan ter peščene in morske hlače. Raziskovalec Umlauf pravi o ameriškem tornadu sledeče: Sunek vetra traja malokdaj več kakor eno minuto. Do zemlje segajoci oblak, ki ima obliko stožca ali tudi stebra, se približuje s hitrostjo 15 do 20 km v sekundi. Nenaden sunek, tresk — in že je prestana strašna katastrofa, ki pokonča v širini kakih 700 m vse, kar doseže. Ves pojav je bolj podoben nenavadni eksploziji, kakor pa pravemu viharju. — Meteorolog Reye je izračunal, da bi bila samo za premaknitev udarjajočega zraka pri nekem viharju na Kubi l. 1844. potrebna tridnevna uporaba energije v iznosu 473.500.000 konjskih sil. Kakšna in katera sila je morala tako strašno razburkati zemeljsko atmosfero?

Meteorologi si sami ne morejo razložiti nastanka teh strašnih vremenskih katastrof, ki daleč prekašajo sile, ki bi lahko nastale po starih teorijah. Večina današnje priznati, da se ti pojavi ne dajo razlagati tako preprosto, kakor se je nekoč mislilo, ampak da morajo biti izvori teh katastrof drugačni in izven območja naše zemlje. Znani dunajski meteorolog dr. Pertner pravi v nekem svojem delu: Trenutno moramo odkrito priznati, da vzrokov vremena še ne poznamo. Vsa naša domnevanja so se izkazala kot lažnjiva. Šele v zadnjem času prihajamo do neke nejasne slutnje, da se mora usoda našega zemeljskega vremena odločati nekje v višavi med 15 in 20 tisoč metri nad našo zemeljsko površino. Drugi pa so danes šli tudi že dalje in pravijo, da povzročajo te pojave kosi kozmičnega ledu. Vse to pa zopet dokazuje, da se absolutna gotovost znanja 19. stoletja dandanes ruši ter postajajo njegove pridobitve vedno bolj relativne in problematične.

6 v daruvarski okolici, torej skupno 40 zadrug. Denarno poslovanje je razdeljeno po ekonomskih edinicah tako, da obavlja Zveza finančne transakcije v Bački, Banatu in Sremu, češkoslovaška banka v Daruvaru pa se briga za Hrvatsko in Bosno. Ker razpolaga ta banka z ogromnimi presežki (do 15 milijonov dinarjev), lahko daje denar po nizki obrestni meri. Zveza je že izvedla kolonizacijo pri Susseku v Sremu, kjer se je nastanilo iz Bačke 180 rodbin s 600 člani. Ti sremski emigranti so ustanovili tam novo občino Lug. Ta kolonizacija je mnogo pripomogla, da je danes Bačka še bolj trdno v narodnih rokah. Zveza deluje zelo oprezno, a vendar sistematično v tej smeri. Uprava Zveze je v dobrih rokah, drži stalni kontakt s članicami, vrše se predavanja itd.

Pozabljeni otoki

Med ameriško vlado in angleškim veleposlanikom je bila sklenjena te dni pogodba, ki ureja posestno razmerje otočje skupine Turtle, ki leži severno od Bornea. Ti otoki brez imen so spadali prvotno k Filipinom in so bili del španske kolonialne države. Toda v pariškem miru, ki je odstopil Filipine Zedinjenim državam, so na te otoke z 220 prebivalci popolnoma pozabili. Dodatna pogodba iz l. 1902 je otoke priznala Ameriki. Ker pa je tristranska angleško-špansko-nemška pogodba iz l. 1855, ki je te otoke priznala Španiji, vsebovala pomočno točko, je bilo govora tudi o angleško-ameriškem posestnem stanju. Provizorična pogodba med Ameriko in Ameriko iz l. 1903 je priznala angleško upravo, sedanja pogodba pa končno potrjuje to stanje.

Tehnika in ure.

»Od leta do leta napreduje tehnika. Delovna sposobnost strojev je vedno večja,« je naglašal neki tovarnar. »Le industrija ur nič ne napreduje.« je odvrnil trgovec z urami. »Kako to?« »Ure še vedno ne gredo nič hitreje, kakor pred sto leti!«

Mož, ki je Evropi otvoril čare ruske plesne umetnosti

Te dni je iz Benetk prispela vest, da je tam dne 19. t. m. v nekem hotelu ob Lidu umrl, zadet od kapi, Sergej Djačilev, veličina staroruskega tipa, veliki prijatelj in mecen umetnosti, v vprašanih umetnosti in literature vsestransko verzirani Evropejec, v starosti 55 let. Pri nas ga skoro nismo poznali. Današnja generacija ga pozna samo še kot baletnega mojstra, kot direktorja baletne družbe. Malokdaj pa ve, da ima moč za razvoj ruske slikarske umetnosti, ruske glasbe, ruske gledališke umetnosti neprecenljive zasluge. Predvsem pa: Djačilev je zapadni Evropi otvoril nov svet, svet izrednih zvokov, barv in oblik. Ko je pričetkom sedanjega stoletja v Parizu iz članov in članic ruskega dvornega baleta organiziral rusko operno družbo s Šaljapinom na čelu, je populariziral v mednarodni umetnosti imena Musorgskij, Rimskij-Korjakov in Šaljapin. V Parizu je organiziral razstave ruskega slikarstva in ustvaril tesne vezi med Evropo in skupino mladih ruskih umetnikov »Mir iskustva«, ki je bila med ruskimi umetniškimi skupinami najslavnejša in najkulturnejša. Njegovi ruski baleti, ki jih je organiziral v Parizu l. 1909 in 1910, pa so očaranemu evropskemu svetu odprli vso čarobnost in čudežnost ruske plesne umetnosti.

Djačilev pa ni bil samo podjetnik in posredovalec: iz dna srca je ljubil umetnost, ni se strašil nobenih žrtev in truda, da svoje načrte uresniči, da svoje ideje utelesi. Zainteresiral je za svoje ideje in načrte celo carja in dobil tudi od njega denarna sredstva za izdajanje umetniških revij in knjig, za umetniške razstave, za ruska gledališča v inozemstvu. Tudi vse svoje ne malo imetje je porabil ne samo enkrat v te svrhe.

Celi vrsti ruskih umetnikov je Djačilev odprl pot v mednarodni umetniški svet. So to: Šaljapin, Pavlova, Kzesinska, Karsavina, Fokin, Nižinskij, Stravinskij, v zadnjem času Nemčinova, Nikitiina, Mjasin, Lifar itd. Njegov baletni ansambl sam pa je tekom zadnjih let preživel težko krizo: posledica splošne krize v umetnosti povojne dobe. Nova plesna umetnost se je pojavila v Rusiji, v Nemčiji in drugod. On sam se je preveč izkoreninil iz domovine, ni mogel več najti pota k domači umetnosti sedanjosti, umetnost njegovega baleta je okostenela in tako postala samo še — del zgodovine. Poskusi, vlti v to umetnost novo življenje, novo svežost, mu niso uspeli.

Izkopnine iz hunske dobe

Iz Budimpešte poročajo: Na dveh krajih države so skoro istočasno izkopali znamenite stvari iz hunske dobe. V okoličici Szegeta so našli obsežno pokopališče iz dobe Hunov in odprli dosedaj že 120 grobov. V ženskih grobovih so našli srebrne in bronaste okraske ter železne nože, v moških pa dosedaj tri sablje, železna bodala, sulice itd. Ravno istega dne so našli v nekem grobu v Szentesu na hunskem pokopališču iz pisanih biserov obstoječo žensko obleko, ki jo je imela na sebi neka mlada ženska. Izkopali so tudi hunskega konjenika, ki je bil pokopan s konjem vred v polni bojni opreml.

Posebno zanimiva sta dva grobova usmrčenih zločincev. Gre za neko žensko in nekega moškega. Na ženskem okostju manjka desna roka in se še popolnoma natančno vidi, kje je bila odsekana. Zločinko so najprej mučili, nato usmrtili. Drugi zločinec je bil usmrčen s puščico, katere konico so še našli v prsnem košu skeleta. Ravnatelj muzeja v Budimpešti domneva, da gre tu za zločinca, ki je izvršil kak težek zločin med vojno.

Vojaška.

Poročnik: »Kadar stojite na straži in se vam kdo bliža, morate zaklicati: »Stoji! Kdo tu?« Ako se dotičnik kljub trikratnemu klicu ne ustavi, potem mu kar vpihnite luč!«

Vojak: »Gospod poročnik, kaj pa, če je nima s seboj?«

Čarovnica.

»Včeraj sem videl čarovnico, ki je izpreminjala vodo v mleko!« »Jo že poznam. To je vaša mlekarica, ki nosi tudi k nam mleko!«

Sport

Maribor — Gradec

Naša reprezentanca stoji pred težko nalogo. Igrati mora prihodnjo nedeljo v Gradcu proti reprezentanci mesta Gradec. Kvaliteta graškega nogometa je v Mariboru dobro znana in jo najboljše ilustrira zadnji poraz slovenske reprezentance. Maribor bo sicer imel nekoliko lažje stališče, ker pošljejo Gradčani eno garnituro v Zagreb na proslavo ZNP. Mnogo slabša pa tudi garnitura proti Mariboru ne bo, ker Gradec lahko danes postavi dve povsem enakovredni enajstori. Postava Maribora še ni definitivna. V gol pride gotovo Koren II. Težje je že z branilci. K vratarju spada Koren II. Težko pa je izbrati drugega branilca. V poštevi prihajajo Pliberšek, Wagner, Flak in Barlovič. Najboljše bi bilo postaviti enga izmed prvih dveh. Kirbiš je v Ljubljani odpovedal, pa vendar prihaja za Gradec le on v poštevi. Stranska krilca naj bi bila Hreščak I. in Frangeš. Po prihodu Hreščaka II. napad ne bo težko postaviti: Starc na desnem krilu, v zvezi Venko, ki se je vrnil v Maribor, ali Vođeb. Odločitev med tema dvema je težka. Hreščak je vodja napada, na katerega se lahko zanesemo. Problematična je leva zveza. Morda bi kazalo postaviti Bertoncija II., ki se je vrnil od vojakov. Če je sploh treniran? Ako ni, je nadomestljiv edinole z Bačnikom. Bertoncij I. na krilu nima konkurenta. V reprezentanco, v tej sestavi, imamo polno zaupanja, da se bo častneje odrezala, kakor pa Ljubljana.

Službeno iz MO.

Na včerajšnji seji so bili izzrebani naslednji termini za jesensko prvenstvo: Dne 29. septembra, predpoldne Rapid - Svoboda, popoldne Maribor - Železničar; dne 6. oktobra, predpoldne Železničar - Svoboda, popoldne Maribor - Rapid; dne 13. oktobra Maribor - Svoboda, predpoldne, popoldne pa Železničar in Rapid.

Predtekmne prvih moštev igrajo vedno rezerve dotičnih klubov. Rezerva SK Svobode ne bo sodelovala v prvenstvu. SK Ptuj in SK Mura sta se odrekla jesenskih prvenstvenih tekem.

V nedeljo, dne 1. septembra se bo vršila mednarodna tekma SK Železničar - Villacher S. V. ob 15. uri. Predpoldne bo prijateljska tekma med rezervama Maribora in Rapida ob 9. uri na igrišču Maribora.

Naslednji igralci morajo oddati najkasneje do srede do 12. ure v trgovini Sport - Roglič na Grajskem trgu svoje potne liste: Koren I., Koren II., Wagner, Hreščak I., Hreščak II., Kirbiš, Frangeš, Starc, Venko, Vođeb, Bertoncij I. in Bertoncij II. — Tajnik.

Nadaljevanje tekem za državno prvenstvo.

JNS je na svoji zadnji seji izzrebal naslednje termine za nadaljevanje tekem za državno prvenstvo: Dne 8. septembra igra Jugoslavija in Gradjanski v Beogradu, Hajduk in Hašk pa v Zagrebu, dne 15. septembra igra Gradjanski z BSK v Zagrebu, Jugoslavija pa s Hajdukom v Beogradu; dne 29. septembra igrajo BSK in Hašk v Beogradu ter Gradjanski in Hajduk v Zagrebu; dne 13. oktobra se bo vršila samo ena tekma in sicer BSK - Jugoslavija v Beogradu. Zadnja tekma se bo odigrala 20. oktobra med BSK in Hajdukom. Z ozirom na spor med obema kluboma še ni določeno, kje se bo tekma vršila.

Odvetnik — bandit

V Lvovu je povzročila veliko senzacijo aretacija odvetnika Goldsama, ki se je svoječasno preselil z Dunaja v Lvov in odprl tamkaj odvetniško pisarno. Doktor Goldsam se je pečal samo z obrambo težkih zločincev in banditov. Njegova aretacija je bila izvršena na izpoved nekega pred kratkim aretiranelega bandita, ki je izjavil, da je bil dr. Goldsam direktno udeležen pri raznih zločinih glasovitih banditskih tolk. Polcija ima v rokah dokaze, da je dr. Goldsam sodeloval pri dveh napadih pri Lvovu in sumi, da je ponarejena tudi njegova doktorska diploma.

Slovaško združništvo na Češkem in češkoslovaško v Jugoslaviji

Prve kmetske »pomožne blagajne« na Slovaškem je ustanovil l. 1867 Daniel Lichard. Večina teh blagajn je l. 1898 prešla v takozvano »Hangy« (madžarske konsumne zadruge) v Budimpešti. Po vojni je bilo na ozemlju današnje Slovaške (krog 50.000 km², do 3. mil. prebivalcev, 60% poljedelcev) deloma slovaških, deloma madžarskih ali mešanih 540 konsumnih, 270 kreditnih zadrug z neomejeno zavezo ter krog 200 ostalih. Začetkom 1919 je bila v Bratislavi osnovana centrala vseh kmetskih zadrug na ozemlju Slovaške, l. 1925 pa Zveza gospodarskih društev na Slovaškem. V tej zvezi je danes 870 konsumnih zadrug, ki so razun trgovine s kolonialnim blagom in z nakupovanjem in prodajo poljedelskih pridelkov, orodja in strojev. Letni promet znaša četrto milijardo Kč. Člani je v zvezi 670 kreditnih zadrug z neomejeno zavezo, od katerih je 400 ustanovljenih iz l. 1919, in ki skupno razpolagajo z 200 milijoni Kč. Končno je v Zvezi 52 zadrug za vzajemno pomoč. Te dajejo poceni kredite, ker razpolagajo z vlogami 200 milijonov Kč. Poleg navedenih so v Zvezi tudi še žitnoskladiščne in mlekarne zadruge, sadne sušilnice in žgarnjarne, ter končno male stavbene zadruge. V Zvezi je danes zavsem 1800 raznih zadrug z 320.000 člani, ki so vplačali za 50 milijonov Kč zadrugnih deležev. Rezervni fondji znašajo 48 mil., vloge 400 mil., investicije 300 mil. Din. Letni promet se suče krog pol milijarde Kč.

Po tem vzorcu so do konca l. 1927 imeli Slovaki in Čehi v naši državi 23 raznih zadrug. Ker pa imajo žive zveze s svojimi brati v Karpatih in ker so videli izdatne koristi zadrugnih zvez, so se odločili za ustanovitev Zveze češkoslovaških zadrug. To se je zgodilo l. 1927 v Stari Pazovi. Sedež Zveze je v Novem Sadu. Dejansko je Zveza pričela delovati šele začetkom letošnjega leta. Danes šteje Zveza razun 23 starih dve novi zadrugi v Banatu, net v Bački, 4 v Sremu in

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 151

»Tak daj no, razloži mi...«
 »Liži človeku roko — roka te bo klofotala — grizi jo — in te bo pobožala!«
 »Če hočeš govoriti v zagonetkah...«
 »Eh no! Hotels em postati vrl človek, zabil sem si v glavo, da bom pesnik, ki ne gleda na človeštvo s krivim pogledom. Dotlej — kolikokrat sem gledal naše pasme, vzlasti če je bil kdo izmed tistih, ki jih imenujemo velike, ker klečeplazimo pred njimi, si nisem nikdar dejal: »to je človek«. Takoj sem zapazil zverinski gobec pod človeško krinko. Ta je bil tiger, oni je bil prasec; ta šakal, oni opica; ta podgana, kakršne vidiš med nesnago, ki se valja po cesti, oni — pes; videl sem maloštevilne volkove in nepreštete črede zabitih ovac... Jaz nisem slišal okrog sebe smeja, joka, petja in govornice; slišal sem tuljenje, mukanje, blejanje, rjojenje in mijavkanje... ali me razumeš?«
 Bembo je bil vedel! zamišljeno je gledal Aretina.
 »Pa jaz?« je vprašal.
 »Til«, je dejal Peter. »Ti si mi prijatelj. To se pravi, da vidim v tebi samo odsev sebe samega. Pustiva to vprašanje, prosim te. Imel sem torej to napako, da sem zrl na človeštvo kakor na znamenito zbirko raznih pošasti. V prvem trenutku sem pogledal vsaki duši do dna. Pod kavalirstvom žlahtnega barona sem videl podlost srca; pod usmiljenostjo purgarja sem videl krutost brezmejnne sebičnosti; pod veličanstvom kralja mi ni ostala prikrita nizkost zatajevanih čuvstev. In nato... ali me ne razumeš?«
 »Le govori«, je velel Bembo.
 »Treba mi je samo dokazati, da sem razumel človeka, da mu moram strgati krinko z obraza in pokazati javnosti njegov tigrovski, šakalski, prašičji obraz! Stvar je pa ta, da hočejo tigri, šakali in prasci za vsako ceno veljati za ljudi. In plačevali so brez obotavljenja kakor hitro sem črnil besedo o njihovi tajni bolezni.«
 »Aha! Ti torej misliš, da ima vsak človek svojo bolezen?«
 »Ne mislim, marveč vem z vso gotovostjo. Slabost in neumnost človekova obstoja v tem, da svoje bolezni ne prizna in naglašuje. Jaz kažem očito, da sem lump in brezznačajnej; drugi ljudje pa hočejo na vsak način, da bi jih občudovali.«
 »Kaj pa ti?«
 »Jaz cenim samo zlato in srebrno občudovanje. Ker sam ne spoštujem bližnjih, ki so mi podobni, se tudi ne peham za njihovo spoštovanje. Samo, kakor hitro zagledam kakega bogataša, si pravim: ta človek

je gotovo kradel, ropal, ubijal, da je postal tako bogat. Bogastvo ni reč, ki bi bila naravna sama po sebi. Le poglejte bogatine okrog sebe. Vsi imajo glave tatov in morilcev, vzlic temu, da se skrbno hlinijo in pritvarjajo: Nemogoče je biti bogat, ne da bi kradel.«
 »In vendar...«
 »Oh, saj me razumeš. Ti veš, da ne govorim o onih, ki ropajo z orožjem v roki, in o morilcih, ki more z navadnim bodalom. Taki ljudje so norci in pravični zakoni jih žrtvujejo večni pravičnosti, to je večni potrebi in neizogibni nujnosti, dokazati revežu, da mora ostati revež, in da mu je samo dovoljeno delati in izrabljati svoje telo, svoje mišice in svoje možgane ter svoj razum za beraški košček kruha. Ne Bembo, o teh siromašnih lopovih ne govorim. Pravi ropar in pravi morilec uživa spoštovanje, občudovanje in oboževanje. Tak morilec je Foscari, ki meče uboge zlonke po stotinah v ječo; tak si ti, ki si utrjuješ svojo srečo s pomočjo drznih dejanj: tak sem jaz, ki merim na bogatega mimohodca z nesmrtnimi soneti, ne pa da bi mahal po njem z mečem, kar bi me spravilo na šafot, takšen...«

»Nehaj, zdaj te razumem.«
 »Dobro. Torej nadaljujem. Kadarkoli sem zapazil bogataša — roparja, če ti je tako bolj pogodu — sem se vprašal sam pri sebi: zakaj ga ne bi primoral, deliti svoje bogastvo z menoj? Kadarkoli sem zagledal kakega Franca I. ali Karla V. — morilca, če ti je ljubše — sem si dejal: zakaj ne bi zahteval, da mi da maihen delež od dobička svojih zločinov?... In sem pisal. Iz mojega peresa so vrele strašne resnice, in svet se je delal, kakor da bi bil preplašen. In kralj je plačeval! In cesar je plačeval! Vsi so plačevali! Bogataši, mogotci, kardinali, knezi in kralji — vsi so dajali svoj tribut temu jedkemu peresu, iz katerega je kapljala resnica — strup resnice! Resnica, Bembo! To se pravi, najstrašnejša in najgorostnejša vseh reči, to, kar polni človeka z grozo in podira ves svet polagoma v sip in prah.«
 »Diavolo!... Zahvali Boga, da sem tvoj prijatelj. Če bi ne bil to, bi te poslal pod svinčene strehe že za deseti del tega, kar si govoril.«
 »Lažeš, Bembo. Reci rajši, da me potrebuješ.«
 »Ah, glej no! Tebe je danes pa res treba prijeti z rokavicami. Ali te je cesarjevo pismo spravilo v takšno voljo?«
 »Kajpada, pri vseh hudičih! Kaj sem ti že dejal? Da sem se hotel odreči izpovedavanju resnice, da je prišel dan, ko sem se naveličal tega, da se me ljudje boje, in sem si zaželel, da bi me ljubili! Da sem hotel prenehati z grožnjami in sem se napravil vrlega človeka — pesnika, ki boža s vojimi verzi. In kakšno je bilo moje plačilo! Jaz, jaz, Peter Aretino, sem pisal

Karlu V., da bi mu izrazil svoje občudovanje. Ali veš, kaj mi odgovarja? Na, beri!«
 Z roko, drhtečo od ogorčenja, je Aretino pomolil Bembo pismo, ki ga je za par minut mečkal v rokah. Bembo je hladnokrvno razmotal papir in čital:
 »Gospodu pesniku Petru Aretinu!
 Cesar, moj gospodar, mi ukazuje naj vam pišem, da je prejel in najmilostljiveje blagovolil brati pesnitev, ki ste mu jo poslali. Njegovo cesarsko veličanstvo mi je v svoji brezmejni velikodušnosti izvolilo ukazati, naj se vam zahvalim, kar tudi storim s pričujočim pisanjem. Pošiljate vam ta dokaz zadovoljstva svojega gospodarja, si usojam pridejati vam, gospod pesnik, tudi zatrdilo svojega osebnega visokega spoštovanja do vas.
 Komorni sluga njegovega c. in kr. veličanstva.
 Bembo se je zakrohotal.
 »No«, je dejal, »v tem pač ne vidim ničesar nečastnega; narobe.«
 »Pomisli: piše mi po svojem komornem slugi.«
 »To je vplivnejša oseba, kakor prvi minister.«
 »Niti beliča! Niti vinarja!«
 »Čast je več od bogastva. Cesarska zadovoljnost!«
 »Ljubši bi mi bilo par klobas. Kajpada cesarska zadovoljnost! Naj bo ta zadovoljnost še tako cesarska in kraljeva, vendar ne morem z njo preživljati sebe in svojih babnic! Ti si še misliti ne moreš, koliko mi požro s svojimi milijonskimi ustmi, ki mrdaajo neprestano kakor kurje guzice. Denarja potrebujem! Ah, da! Karel bo že vedel, kaj se pravi in koliko stane, imeti me za norca. Tristo vragov! Zakurim mu, da bo pretakal srage, krvave ali zlate, kakršne bo hotel. Znana mi je takšna skrivnost, da bo — če jo razglasim, enostavno ubit in uničen; skriti se bo moral, bežati pod zemljo, pokopati se živega!«
 »Praviš torej, da potrebuješ denarja? je povzel Bembo.
 »Sam ne vem, kaj bi bilo z menoj brez tistih tisoč srebrnikov, ki sem jih dobil po tvoji dobroti...«
 Bembo je poškilil na bližnjo škrinjco; toda Peter se je takoj postavil prednjo.
 »Mojo škrinjco gledaš?« je vprašal z nemirom. »Pri-segam ti, da je prazna.«
 Lagal je nesramno. Roland mu je bil pravkar poslal tistih desetisoč srebrnikov, ki mu jih je obljubil, ko je odhajal v taborišče Velikega Vraga.
 »Če je prazna, jo treba napolniti,« je menil Bembo.
 »Vem sicer, da dobim iz doževske zakladnice še devetisoč srebrnikov,« je napeljal Aretino.
 »Da,« je rekel kardinal. »Toda znano ti je pod katerim pogojem.«
 »Zdi se, da ti ta pogoj nič ne ugaja.«
 (Nadaljevanje sledi!)

Mali oglasi, kletuljov posredovanje in oglasne namene obdeluje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitva, dopisovanje in oglasni trgovski ali reklamni značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Kuhinjsko omarco in posteljo ceneno prodam. Levstikova ul. 29 2048

Natakarica išče službe. Ponudbe pod 1. september na upravo »Večernika«. 2049

Magacin - klet velika v sredini mesta se odda v najem. Dopisi na upravo lista po »Klet«. 2052

Čitaj in povej sosedu! Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z raznimi kombinacijami.

Bučno olje, čisto, ponudi tovarna bučnega olja J. Hochmüller, Maribor, Taborska ulica št. 7. 2051

Uradniki in trgovski nameščenci dobé dobro, okusno in krepko domačo hrano kot abonenti. Pijača ni obvezna! Lep, senčnat vrt z novo preurejeno restavracijo. Pridite in prepričajte se! Vabi vas: Marko Radilovič, gostilna »Maribor«, Grajski trg št. 1. 1993

Soba, krasno meblirana, s posebnim vhodom, se odda snagoljubni gospodični eventualno tudi s hrano. Cena sobe 300 Din. Stritarjeva ulica 5 I. 2050

Radi selitve

ceneno prodam: železno posteljo, kuhinjsko kredenco, 100 let stare slike in skoraj zastoj razno postrežno šaro. Vpraša se pri brivcu Toman, Aleksandrova cesta 30. 2053

Oddam s 1. septembrom opremljeno spalnico s kuhinjo in kopalnico. Istotam opremljena soba s separatnim vhodom. Naslov v upravi lista. 2047

Dijakinjo sprejemem na stanovanje in vso oskrbo. V bližini državnega mostu. Pobreška cesta 9 I. 2055

Sobo in črkoslikanje izvršuje po cenl, hitro in okusno Frano Ambrožič. Grajska ul. 2. 2231

Iščem stanovanje s prvim septembrom; dve sobi, kuhinja in pritlikline. Naslov v upravi lista. 2018

Cenjenim gospodinjam

se priporočam za naročila pohištva, izgotovljenega in po načrtu: spalnic, jedilnic, kuhinj, madrac, otoman, zavese, rolet, lastnega izdelka. Popravila t. dr. se izvršujejo solidno in poceni. Sprejem pohištvo tudi v prodajo in zamenjavo. B. Jagodič, Rotovski trg 4.

Elektromotorji »Škoda«

za obrt in poljedelstvo stalno na skladišču pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. Izvršuje montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij. Velika izbira svetilk, elektroblaga, konkurenčne cene. 117

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne sandale najboljše kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Oglejte si veliko zalogo novih

MODNIH LISTOV

za jesen in za zimo

v Knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleksandrova 13

»JDEAL«

Vel. 480

Vel. 480

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Pride in dostavi se na dom

TRENCH COAT

za

dame in gospode

IDEALNO OBLAČILO

za

zimo in leto!

LORNIK

KOROŠKA 9.

